

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK budapesti kir. közjegyző. KIADJA: ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámlája: 41.951.

Ellátás (tartás) mint jogcím.

Irta: *vitéz Barcza Ferenc dr.* fehérgyarmati kir. közjegyző.

Általánosnak mondható az a telekkönyvi gyakorlat, hogy szerződési jogcím megjelöléseként csak az adásvevést, ajándékozást, csere, fogadják el a telekkönyvi hatóságok és minden más kötelem alapító és meghatározó kifejezést helytelennek és nem alkalmazhatónak tekintenek. Ha egyéb jogcímen kéri a tulajdonjogot a telekkönyvbe bekebelezni, úgy vagy elutasítják a kérelmet, vagy a fenti három jogcím közül a legmegfelelőbbet jegyzik be a telekkönyvbe. Ha valamelyik ügylet nem tipikus adásvevés, vagy csere, úgy a telekkönyvi hatóság azt ajándékozásnak osztályozza és tekinti és jogcímmül egyszerűen ajándékozást ír be a telekkönyvbe.

Hogy fejlődött ki ez a telekkönyvi gyakorlat? Mivel értekezésem tengelye az ellátási szerződések jogcíme, feltehetném úgy is a kérdést, hogy az ellátás, tartás helyes jogcím meghatározás-e, igen-e, vagy sem? Ha igen, akkor bejegyezhető-e a telekkönyvbe, mint tulajdonszerzési mód?

Vizsgáljuk meg a telekkönyvi gyakorlat alapján a jogcím kérdését.

A telekkönyvi rendtartás 52-ik szakaszában foglalt szabály szerint a telekkönyvben kitüntetendő a tulajdonjoghozi cím.

Az általános osztrák polgári törvénykönyv 424-ik szakasza szerint a telekkönyvi gyakorlat megköveteli, hogy a közvetett szerzés címe szerződésen, halálesetre szóló rendelkezésen, bírói ítéleten, vagy törvényen alapuljon. A 435-ik szakasz pedig előírja, hogy a szerzés címe a szerződésben ki is tétessék.

A magyar magánjog szabálya szerint jogcímmül általában kötelmi jogügyletek szolgálnak. Különösen az adásvevés, ajándékozás, csere, stb.

vitéz Barcza Ferenc dr.: Ellátás (tartás) mint jogcím.

Szkladányi László dr.: A halálesetre szóló ajándékozás és az örökösödési eljárás.

Az újabban szervezett közjegyzői állások megszüntetése.

Közlemények.

Az országos egyesület felterjesztése az erdélyi közjegyzői kinevezések tárgyában.

Halálozások.

A budapesti kamara társas vacsorája.

A nyugdíjintézeti döntőbíróóság.

Változás a budapesti közjegyzőket örökösödési ügyekben megillető működési körben.

A jegyzői magánmunkálatok súlyos terhe.

Változások a közjegyző jelöltek névjegyzékében.

Illetéktelen beavatkozások a közjegyzői hatáskörbe.

Közjegyzőhelyettesek, jelöltek és az irodai személyzet fizetési pótléka.

Béjelentési kötelezettség a 7720/939. M. E. számú rendelet alapján.

Díjmegállapítási különlegességek.

A törvényes örökös érdek sérelme.

Díjkérdés örökösödési bizonyítványos eljárásban.

Különös meghatalmazások házassági perekben.

Az azonosság nehéz kérdése a telekkönyvi gyakorlatban.

Adófizetés nélkül nincsen hagyaték átadás.

Felhívás.

A Műne határidőnaplója.

Állásközvetítések.

Rendelet.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Gazdasági Jog

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenetek.

F. A.

N. O.

F. I.

H. L.

Tartalom-mutató a Kir. Közjegyzők Közlönye 1940. évi XXXIX. évfolyamához.

(Raffay) Grosschmid szerint: az adásvevés, ajándék, csere, társaság, osztály, egyéb egyezség, díjazás, kötelemszegés, vétség, visszajáró szolgáltatás, alapítvány, megtérült kár, közszeremény, stb.

A legfőbb ítélőszék 1871-ben egyik ítéletében kimondotta, hogy: — az atya által vagyonának egyik fiára holtig tartó kötelezettsége mellett történt átruházása ajándékozásnak tekintendő. —

Ugyancsak az ítélőszék 1877-ben kimondotta, hogy vagyonátruházás esetén a törvényes osztályrészre jogosult örökösöknek az osztályrészre, — mindamelllett, hogy az átruházás visszterhesen történt, — lehet-e igényük, annak figyelembe vétele mellett döntendő el, hogy mily arányban áll a visszteher az átruházott vagyon értékével, mert ha a visszteher oly csekély, hogy a vagyon értékével arányban nem áll, a visszterhen felüli vagyonérték ajándékozásnak, illetve olyképen átruházottnak tekintendő, melyből a szükség örökösök jogosítva vannak törvényes osztályrészt követelni.

Ez a jogi felfogás uralkodik mai bírói joggyakorlatunkban is.

Tehát, hogy hol a határ az ajándékozás, a tartási, gondozási, helyesebben ellátási kötelezettséget tartalmazó ajándékozás, tehát a visszterhes ajándékozás, vagy az ajándékozás és a tisztára ellátási szerződés között, az esetek szerint itélendő meg. A tényállás azonban majd minden esetben különböző s a jogviszony változása szerint annak jogi megjelölését is különbözőként és megfelelően kell és szabad használni. A különböző jogállások meghatározása a jogcímmel való megjelölésben nyer eldöntést és kifejezést. Nem mindegy a szerződő félre, hogy ő mily jogcímen jut a vagyonhoz, tehát a telekkönyvbe mily jogcímet irnak be. Oly jogcímen jut-e a vagyonhoz, mely ingyenességet állapít meg, vagy oly jogcímen, mely lényegében és ténylegesen visszterhes juttatásról, illetve szerzésről tanúskodik. Bár az ajándékozásnak, tehát a vissztehernélküli vagyoni szerzésnek is van olyan esete, mely szerzeményi, közszerzeményi jogviszonyt teremt, még sem helyes a fogalmak tisztázásának mellőzése annak megállapíthatására, hogy az ellátási szerződéssel juttatott vagyon ajándékozás-e vagy sem és mikor az, vagy mikor nem tekinthető annak.

Visszterherrel és pedig mondjuk az eltartásért történt vagyoni juttatás, ha a szolgáltatások értéke között kölcsönösség és arányosság állapítható meg, sohasem ajándékozás és így a szerzési jogcímenek az „ajándékozás“ szóval való megjelölése nem fedi és nem fejezi ki, nem jelöli helyesen sem a jogcímet, sem a tartalmat képező tényállást. Az ellátásnál az is megtörténhet, hogy az ellátást szolgáltató fél sokkal többet kénytelen szerződési kötelezettsége miatt nyújtani, mint azt érte kapott ellenérték és nem ellenmondás ebben az esetben ajándékozásról beszélni? A jogéletben a túlságos általánosítás homályosít s a jogviszonyok jogi meghatározása zavarossá, — szakszerűtlenné — válik. Nem mindegy az, hogy mily jogcímet jelölök meg jogszerzésül. Nem mindegy reám és utódjaimra, de az átruházóra sem, hogy mi volt az oka (causája) szerzésemnek. Nem mindegy, hogy mily szerzési mód jelöli meg a juttatást, akár a szerződésben, akár a telekkönyvben. Például, ha leszármazó kapja ellátásért, tehát visszteher ellenében az ingatlant, annak az örököstársakkal, a jogutódokkal, házastársával, vagy a felmenővel szembeni jogállása ági, vagy szerzeményi-e, igen fontos következményekkel járhat. Nem is kell bővebben fejte-

getnem a jogkövetkezményeket, mert annyira ismertek azok teljes jelentőségükben. Csupán csak azt kell eldönteni, hogy a kérdéses vagyon ági, vagy szerzeményi-e. Hány esetben látjuk, hogy a szülőktől eltartásért kapott vagyon iránti követeléstől a többi testvér a juttatás alkalmával lemond öröklés jogcímén támasztható követelési jogáról, mert elismerik, hogy a szolgáltatás s ellenszolgáltatás arányban áll. Hány esetben látjuk azonban azt is, hogy az elaggott szülők gondozásával s tartásával járó nagy fáradságot a gyermekek nem vállalják s a gondozónak mindent ígérnek s kijelentik, hogy nem tudják szüleiket gondozni életkörülményeik miatt s midőn a hagyaték átvételére kerül a sor, előállanak s az eltartónak, gondozónak munkáját semmibe véve, követelődznek.

Tehát kérdés, hogy a telekkönyvbe belehet-e jegyezni a most vitatott szerzési módot, mint jogcímet?

Mi a jogcím?

A jogcím a jogi cél kifejezője. A jogi cél a valamire való kötelezés. A valamire kötelezés valami cél elérésének az oka. Az ok a kötelezéssel nyer jogi jelentőséget és ez a jelentőség, mind a két fél érdekében a jogi funkció mozgató ereje. Ez a mozgató erő egyúttal a szerződés magva, lényege. Az igyekezet, amivel a két szerződő fél a kitűzött célt el akarja érni, az adott helyzetük statikai állásából kilendíteni kényszerítő hatalom uralomra jutását jelenti. Az ok, hogy a helytelenül ajándékozónak megjelölt személy kényszerhelyzetében kilátásba helyez valakinek vagyoni juttatást, ha a juttató általa meghatározott, részére nélkülözhetetlen és elsőrendű fontossággal bíró életszükségleti szolgáltatásokra a juttatott magát kötelezi, mely juttatás az előírt feltételek melletti elfogadása jogcím a szolgáltatás teljesítésének követelésére. A követelési jog, tehát maga a jogcím is, — az általam vitatott esetben, — csak úgy támadhat, ha valaki valamire magát kötelezi. A kötelezettségvállalás csak úgy támad, ha azért ellenérték és pedig a vállalóra többé kevésbé szerencse-szerződés jellegével is birható lehetőségekkel motivált értékjuttatás állhat elő. A jelen tanulmány eseteiben nem támad jogcím kötelezés nélkül.

Jogszabályaink szerint az ajándékozás egyoldalú, tehát viszont kötelezés nélküli, — ingyenes — vagyonjuttatást jelent. Ezt a joggyakorlat tiszta ajándékozásnak nevezi. A tartás, — tehát ételmezés, ruházás, gyógykezelés, — a gondozás, — tehát ápolás, fűtés, világítás, lakás, mosás, vasalás, takarítás — és az eltemetés összefoglalóan kifejezve ellátás szolgáltatási kötelezettségek teljesítését kiváltani szándékozó vagyoni juttatás, — szerintem akkor sem nevezhető ajándékozásnak, ha az ellenértékül adott vagyon értékével nem áll arányban, de a szolgáltató csak két keze munkájával és ennek a munkaeredménynek nagyfokú feláldozásával tud és tudhat kötelezettségének eleget tenni. A judikatura ezt visszterhes ajándékozásnak tekinti és nevezi. Szerintem ez a vagyoni juttatás nem ajándékozás. Ez tipikus visszterhes szerződés, mely juttatás oka nem ingyenes juttatási szándék, de ellenkezőleg sok esetben igen jelentőséges és terhes ellenszolgáltatást céloz elérni. Ha pedig az ellenszolgáltatás biztosítva nem látszik, úgy a juttató szerződésre lépni egyáltalán nem lenne hajlandó. Mivel azonban a juttatóra elsőrendű életszükségleti szolgáltatásokra kötelezés a cél, ennek értékét az ellenértékkel összehasonlítani nem a közön-

seges piaci árral és értékeléssel kell mérni, hanem azzal, hogy arra, akinek a szolgáltatásokra szüksége van, milyen értékkel bír. Tudjuk nagyon jól, hogy ezeknél a jogügyletkötéseknél a megfelelő személy, a vele szembeni bizalom, az éjt-napot is egygyé tevő szolgálat és az erre irányuló lankadatlan készség és akarat, a tűrés s a szenvedés, esetleg igen kellemetlen természeti jelenségek elviselése, mind mind olyan kellék, melynek díjazását, megfizetését nem lehet a közönséges értékméréssel meghatározni.

Mivel pedig ezek az ellátási szerződések legtöbb esetben falusi és földműves népünk elaggott tagjainak ellátásánál, gondozásánál elég sűrűn fordulnak elő, a falusi életmód és körülmények figyelmen kívül szintén nem hagyhatók.

Én ezeknek a visszterhes, nem ajándékozási, de tisztán ellátási szerződéseknek hovatarozásánál afele a nézet felé hajlok, hogy ezek a szerződések egyáltalán nem ajándékozási szerződések, de inkább szerencse szerződések jellegét viselik magukon. Ha rövid ideig tart, a juttatott szerencséje, mert hisz halálig tartó ellátásról van szó. Sok olyan tartási szerződésről tudunk, midőn az eltartást vállaló a hosszú évekre nyúló eltartásban nem csak az ellenértékül kapott vagyont költi el a juttatóra, hanem saját vagyonából is kénytelen áldozni. Persze nem tekinthetem az ellátási szerződést szerencse szerződésnek abban az esetben, ha leszármazóval kötött és ez a szerződés oly vagyoni juttatással járt, mely tényleg nincs arányban az ellenszolgáltatással és a törvényes osztályrésze jogositottak követelési jogát célozta csorbítani. De még ebben az esetben is egy falusi házacská, egy-két hold föld, vagy pár darab jószág ellenében vállalt eltartási kötelezettség elvállalását tartalmazó szerződésnél ajándékozásról ritka esetben lehet beszélni. Különösen akkor, ha a vállaló nem leszármazó, vagy nem felmenő, mert hisz ezeknél a viszonyoknál ellenszolgáltatás nélkül is fennáll az ellátás kötelezettsége.

Hogy a vitatott jogviszony mennyire nem ajándékozási jogviszony a Magánjogi Törvénykönyv törvényjavaslata is igazolja. Ugyanis az ellátási szerződés szabályait az ajándékozás szabályaitól elkülönítetten, külön fejezetben tárgyalja. Az 1472-ik szakaszában foglalt és a gondozást vállalóra oly súlyos kötelezettségeket ír elő a gondozásnál, hogy például a gondozásért átadott épület elpusztulása esetén a megmaradt vagyon erejéig köteles a juttatott az épületet helyreállítani, vagy megfelelő lakásról gondoskodni. Az ő kötelelsége továbbá az összes terhek rendezése is.

Az ellátási szerződés viszonos ügylet, tehát jogcímes ügylet és ennek telekkönyvi megjelölése annál is inkább teljesítendő, mert a telekkönyvi rendeletben a causális ügyletek megjelölésénél az adásvevés, csere, ajándékozás szavak után stb. szó is van. Ez a stb. igen tág lehetőséget rejt magában, mely lehetőség alól a telekkönyvi hatóság el nem zárhatja a feleket.

A halálesetre szóló ajándékozás és az örökösödési eljárás.

Írta: Szkladányi László dr. mohácsi kir. közjegyzőhelyettes.

A halálesetre szóló ajándékozással kapcsolatban, hogy szükség van-e örökösödési eljárásra, vagy sem, bíróságaink meglehetősen eltérő gyakorlatot folytatnak s miután annak kihatásai az örökösödési eljárásra — ezen eltérő gyakorlatra tekintettel — sokszor károsan érintik a közjegyzői kart, egy adott eset megtárgyalásával — úgy érzem — sokban hozzájárulhatunk ezen kérdésnek a helyes irányba való tereléséhez.

Átadó szülők közjegyzői okiratba foglalt s az 1874. évi XXXV. t.-c. 7. fejezetében és 82. §-ában előírt rendelkezések betartásával (állandóan és együttesen jelen volt két tanú előtt) készített „Halálesetre szóló ajándékozási szerződés“-sel (donatio mortis causa) ajándékba adták ingatlan vagyonukat „haláluk esetére“ gyermekeiknek és megengedték, hogy a tulajdonjog megajándékozottak javára telekkönyvileg „előjegyeztessék“. Kikötötték azonban, hogy az ajándékba adott ingatlanoknak megajándékozottak csak ajándékbaadók „halála után léphetnek birtokába, amikor is megajándékozottak tulajdonjoguk bekebelezését megajándékozók halotti anyakönyvi kivonatuk bemutatásával kérhetik, illetve az előjegyzett tulajdonjog igazolásának kimondását.“

Megajándékozó halála után megajándékozottak a szerződés rendelkezése szerint bemutatták a telekkönyvi hatóságnak ajándékbaadó szülők halotti anyakönyvi kivonatait s kérték tulajdonjoguk bekebelezését, mely kérelmüknek a telekkönyvi hatóság eleget is tett.

Időközben azonban a hagyatéokra illetékes közjegyző az elhalálozástól számított három hónap mulva az 1894. évi XVI. t.-c. 4. §-a alapján hivatalból megindította az örökösödési eljárást. Az ingatlanok leltározását az illetékes körjegyző a telekkönyvi hatóság időközbeni intézkedésére hivatkozva megtagadta (a tulajdonjog bekebelezése iránti kérvényt is a jegyző készítette) s az iratokat visszaküldötte.

Ha a fenti okiratot vizsgálat alá vesszük nyilvánvaló, hogy jogirodalmunk és bírói gyakorlatunk által ismért kétféle halálesetre szóló ajándékozási szerződés tulajdonképpeni fajával a donatio mortis causával s nem a túlélés esetére kötött élők közötti ajándékozási szerződéssel, a donatio post obitummal állunk szemben.

A kettő közötti lényeges különbség abban áll, hogy az előbbi az örökösödés életében mit sem von el az ő vagyonából, hanem azt csupán halála után osztja fel, míg az utóbbi rendszerint az örökösödés életében apasztja vagyonát. Vagyis a mortis causa donatio olyan ajándékozás, melynek hatálya a megajándékozott túléléséhez van kötve s mely ennél fogva az ajándékozó haláláig vissza is vonható s így mint halálesetre szóló intézkedésnél szükségesek mindazon biztosítékok, melyeknél az 1876. évi XVI. t.-c. ilyen ügyleteket az élők közötti juttatásokkal szemben körülveszi (végrendeleti forma stb.). Ezen biztosítékokra azonban csak akkor van szükség, ha az

ajándék fogantatása örökgyó halálának idejére van kitólva, vagyis a birtokbabocsájtás örökgyó halála után történik.

A túlélés esetére kötött ajándékozási szerződésénél (donatio post obitum) a vagyon átadása még az ajándékozó életében megtörténik, tehát tulajdonképpen élők közötti ajándékozási szerződés, melynél azonban felbontó feltétel a megajándékozottak örökgyó elhagyása előtt való elhalálozása. S így ezen szerződés nem teszi szükségessé a halálesetre szóló szerződésekre megszabott különös garanciákat, mert itt a vagyonnak élők között való átadása folytán az ajándékozó akaratának meghamisítása, mint veszély fenn nem forog. (Lásd egyébként e kérdés bővebb fejtegetését Zalán Kornél: Végintézkedések kellei c. műben.).

Az elmondottakból önként következik, hogy a halálesetre szóló ajándékozás végeredményben nem más, mint végintézkedés. Külső megjelenési módja azonban ajándékozás, vagyis kétoldalú jogügylet s így a donatio mortis causa nem lehet más, mint kétoldalú végintézkedés, vagyis öröklési szerződés. Ezt igazolja újabb bírói gyakorlatunkkal egyezően a Magánjogi Törvénykönyv javaslata 1467. §-a is, mely szerint: „az olyan ajándékozás, mely arra az esetre szól, hogy a megajándékozott az ajándékozót túléli, ha élők között nem megy végbe, az öröklési szerződés szabálya alá esik.“

De ezt állapítja meg az 1876. évi XVI. t.-c. 35. §-a is, amikor a donatio mortis causát az öröklési szerződéssel azonosítja és kimondja, hogy érvényességéhez: „az írásbeli magánvégrendeletre, vagy közvégrendeletre megállapított kellek szükségesek“. Miniszteri indokolása szerint azonban e kellek csak azon ajándékozási szerződésekre vonatkoznak, melyekben az ajándékozás fogantatbamenetele a megajándékozó halála után következik be s hogy az mikor következik be erre egyedül az ajándékozási okirat s nem a felek bmondása az irányadó.

Az örökösödési szerződés alapján a tulajdonjog bekebelezés nem vitásan csakis örökösödési eljárással vagyis jogerős hagyatékátadó végzése, esetleg örökösödési bizonyítvánnyal történhetik. — Viszont a fent kifejtetteknél fogva a donatio mortis causa is végeredményben örökösödési szerződés, tehát a tulajdonjog itt is csak örökösödési eljárással rendezhető. — Hogy a tulajdonjog előjegyzést nyert ez nem lényeges kellek, mert a birtokbaadás teszi a két ajándékozási ügylet közötti lényeges különbséget. Hogy pedig az okirat az előjegyzett tulajdonjog igazolásáról intézkedik — a fentiek szerint helytelenül — nem lehet irányadó a telekkönyvi hatóságra nézve, mert ez esetben a legteljesebb jogbizonytalanság állana be, mert hiszen akkor az okiratokba tetszés szerinti esetleg jogszabályokba ütköző meghagyások is bele vehetők lennének, melyek a telekkönyvre kötelezők volnának.

Ha ellenben ajándékbaadó az ingatlanokat a megajándékozottnak birtokába adja s ez az okirattól kitünik s egyidejűleg telekkönyvi előjegyzést is engedélyez, ez esetben ajándékozó halála után halotti anyakönyvi kivonattal való igazolásról szó lehet, de ez esetben már nem donatio mortis causáról, hanem donatio post obitumról beszélünk. — Bár ez az elterjedt gyakorlat, mégis ez utóbbi megoldásról is lehetne vitatkozni, mert véleményem szerint a halotti anyakönyvi kivonat személyazonosságot nem igazol s ez utóbbi esetben is a legmegnyugtatóbb eljárás az örökösödési

eljárás lenne, mert a jelzett jogügyletet esetleg megtámadni kívánó törvényes örökösöknek mód és alkalom nyílnék az örökösödési eljárás során nyilatkozatot tenni, míg az eljárás nélküli tudatlanságból, kellő felvilágosítás hiányában, vagy távollétük következtében őket érzékeny károsodás érheti.

Az elmondottak alapján kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy az adott esettel kapcsolatban — mely egyébként a donatio mortis causa legszabályosabb esete — a halotti anyakönyvi kivonat bemutatása alapján fogantatott tulajdonjog igazolás jogszabályt sértett.

Az adott esetben nagyobb hagyatékra lévén szó, esetleg alaki okokból történő elutasítás veszélyét elkerülendő a 4420/1918. M. E. sz. rendelet 4. §-ában irt „Közérdekű perorvoslat“-ot vettük igénybe az illetékes vármegyei tb. főügyész útján. — A felfolyamodás következtében a másodfokú hatóság a telekkönyvi hatóság végzését megváltoztatta, a tulajdonjog igazolása iránti kérelmet elutasította s miután a fent kifejtetteket érdekes indokolással tette magáévá, mint különösebb figyelmet érdemlő határozatot teljes egészében alább közlöm: „A kir. törvényszék, a vármegyei tb. főügyésznek a 4420/1918. M. E. sz. rendelet 4. §-ában biztosított jogánál fogva tett közérdekű felfolyamodását alaposnak találta, mert az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-c. 4. §-a imperatív olyképp rendelkezik, hogy az esetben, ha a hagyatékhoz ingatlan vagyon tartozik, akkor az örökösödési eljárás minden esetben lefolytatandó. A törvény e szabályából okszerűen következik, hogy midőn az örökgyó ingatlanáról olyképp intézkedett, hogy annak birtokába csak halála után lépjen a kedvezményezett, az örökösödési eljárás még az esetben is kötelező, ha az örökgyó a tulajdonjog előjegyzését megengedte és kötelező még az esetben is, ha a kérdéses okirat tartalma szerint előjegyzett tulajdonjog igazolása az örökgyó elhalálozását tanúsító anyakönyvi kivonat bemutatásával történhet. — Ugyanis az ingatlan ez esetben a hagyatékhoz tartozónak tekintendő, mert az ajándékozás az örökgyó életében teljesedésbe nem ment és így az állandó bírói gyakorlat értelmében a szerződés halálesetére szóló ajándékozási jogügyletnek minősül; márpedig a hagyatékhoz tartozó ingatlanra vonatkozóan az idézett törvényhely oly kényszerítő (cogens) rendelkezést tartalmaz, amelytől a felek eltérően nem rendelkezhetnek. Mindezeknél fogva a tulajdonjog bekebelezése halotti anyakönyvi kivonat egyszerű bemutatása alapján el nem rendelhető, hanem a tulajdonjog bekebelezés elrendelésének a Tkrts. 95. §-a értelmében kizárólag jogerős bírói határozat alapján van helye. Az első bíróság a tulajdonjog bekebelezését nem jogerős bírói határozat alapján rendelte el, holott az a fentiek szerint kizárólag ez alapján lett volna elrendelhető, ennél fogva az első bíróság végzését meg kellett változtatni és a tulajdonjog bekebelezése iránti kérelmet elutasítani...“

E határozat alapján azután természetesen az örökösödési eljárás szabályszerű befejezést nyert. Mindent egybevetve tehát a donatio mortis causa nem gátolhatja meg az örökösödési eljárást, mert az végeredményében csak öröklési szerződés, még előjegyzett tulajdonjog esetén is, s a tulajdonjog csakis örökösödési eljárással nyerhet bekebelezést, ha ajándékozó életében a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nem adott.

Az újabban szervezett közjegyzői állások megszüntetése.

A budapesti kir. közjegyzői kamarát az igazságügyminiszter egy új állás rendszeresítésére vonatkozó véleményadásra hívta fel. A kamara az állás rendszeresítését nem véleményezte, sőt szükségesnek találta, hogy az új rendszeresítési törekvésekkel szemben a menekült közjegyzők részére szervezett közjegyzői állások fokozatos megszüntetése érdekében felterjesztést intézzen az igazságügyminiszterhez. A felterjesztés szövegezésével a kamara választmánya vitéz *Fekete* László dr. választmányi rendes tagot bízta meg. A november hó 12. napján tartott választmányi ülésen egyhangúlag elfogadott felterjesztés szövegét az alábbiakban közöljük:

„Az 1918. év végén bekövetkezett összeomlást követően a környező s illetve újonnan keletkezett állásoknak via facti elért térhódításai, majd az úgynevezett trianoni békeszerződés folytán a jogszerűség látszatával bekövetkezett impérium-változások, mint minden téren, a közjegyzői intézmény terén is éreztették hatásukat.

A foglalomnak igen sok esetben első dolguk volt az általuk megszállt területen működő királyi közjegyzőknek — nem egyszer erőszakos úton történt — eltávolítása, több esetben pedig az e területeken működő, még magyar kormány által kinevezett királyi közjegyzőknek — a magyar kormányok elhangzott s nyilván hozzájuk is eljutott felszólítások ellenére — nem várták be minden valószínűség szerint rájuk is váró sorsot: az eltávolítást s amint amazok, ezek is a Csonkaország területére költöztek.

Igy keletkezett — mindkét kategória egybefoglalásával — egy új eddig ismeretlen típus, a „menekült kir. közjegyző“.

A menekült kir. közjegyzők aztán — legtöbbször bizonyos szervezetbe tömörülve — elhelyezkedésük, sőt — sok közülük vagyona hátrahagyásával repatriálván — kenyerük érdekében állandóan ostromolták az igazságügyi kormányt.

A menekült kir. közjegyzők ügyét az igazságügyi kormány másként nem látta megoldhatónak, mint hogy a Csonkaország területén működő kir. közjegyzőknek — hogy úgy mondjuk: birtok-állományának megesonkításával, nem egyszer legjobb meggyőződése ellen, új állásokat rendszeresített, melyekre azután — a nagyszámú érdekes, idős, tehát kinevezésre mindenképp jogosan számító csonkaországi közjegyzőhelyettesek visszaszorításával a kinevezés akként eszközöltetett, hogy ez új állásokra sokkal nagyobb százalék számmal a menekültek s elenyészően kis arányban pedig e helyettesek neveztettek ki.

Ha teljesen tárgyilagosak akarunk lenni, le kell szegezelnünk két tény: 1. a menekültek közül egyesek a kataklizma folytán sokkal jobb, talán nem is álmodott, pozícióba kerültek, mint voltak az elszakított területen viselt állásukban és 2. legtöbb esetben azok jártak rosszabbul, kik — a

magyar kormányok említett felszólítását követve a végsőkig kitartottak az elszakított területen s ha közjegyzői állásukban nem is lehetett, másként helyezkedve el szolgálták a magyar ügyet s csak a végső esetben menekültek.

A fentebbiek szerint rendszeresített új állások a következők voltak: 1920. Cegléd II., Debrecen III., Veszprém II.

1921. Abádszalók, Budapesten négy új állás a II., VII., VIII. és IX. kerületben, Csorna, Csurgó, Devecser, Hajdúnánás, Hódmezővásárhely, Jászberény, Kaposvár II., Letenye, Pétervására, Ráckeve, Törökszentmiklós,

1922. Baja II., Kalocsa II., Makó II., Rétság, Pécsvárad, Tiszalök,

1923. Dombóvár, Szekszárd II.

1924. Ócsa,

1925. Bácsalmás, Battonya II., Budapesten ismét két új állás az V. és VII. kerületben, Dunavecse, Gödöllő II., Gyöngyös II., Gyula II., Igal, Kecskemét III., Kiskúnfélegyháza II., Lengyeltóti, Makó II., Nagykőrös II., Püspökladány, Szentes II., Szirák, Vasvár II., Zalaegerszeg II., összesen 47 állás.

Azt mondtuk: többször legjobb meggyőződése ellen rendszeresített az igazságügyi kormány új állást, ennek bizonyága, hogy ezek közt volt olyan rendszeresítés pl. Vasvár II., mely igen hamar (a 32121/1926. sz. rendelettel) mindjárt meg szüntettetett.*

Már most: ahhoz kétség nem fér, hogy e szertelen rendszeresítéseket semmiféle objektív ok, egyedül a menekültek elhelyezése indokolta.

Nem volt akkor a trianoni csapás után oly gazdasági fellendülés, mely a csonkaországi közjegyzői irodák forgalmát, jövedelmét oly mértékben emelte volna, hogy emiatt lettek volna indokoltak e rendszeresítések.

Objektív alapon ugyanis csak ez a körülmény, vagy a közjegyzői hatáskör kiterjesztésével járó forgalom — jövedelem — nagyobbodás lehet új állás rendszeresítésére indok: egyes iroda forgalmának — nyilván az illető közjegyző szorgalma, tudása folytán beállott emelkedése nem adhat jogcímet arra, hogy az illető kiváló teljesítményeért állása megosztásával büntetessék.

Csakis azért rendszeresítették tehát ez új állások, hogy a menekültek így elhelyeztessenek, vagyis arról volt akkor szó: itt vannak a menekültek, kiknek nincs kenyér a kezükben, az igazságügyi kormány másként segíteni nem tud, vagy nem szándékozik, az a csonkaországi közjegyző tehát, kinek ugyan szintén kisebb a kenyerere, mint volt a béke boldogabb idejében, ebből a kisebb kenyérből adjon amannak egy részt.

Am de: ez a szükség és egyedül e szükség által indokolt e rendelkezés a dolog természete szerint csak provizorikus lehet, de nem végleges hatályú.

Annak idején Nagyméltóságod egyik hivatali elődje ezt így kifejezetten meg is mondomta, szükség-rendelkezések ezek s természetesen, ha

* Megszüntették még — a Gyöngyös II., Nagykőrös II., Budapest VII. és IX. kerületében egy-egy, az V. kerületben kettő állást. Szerk.

az elszakított területek visszatérnek, ezek revízió alá vétetnek s e vonatkozásban visszaállítatik a korábbi állapot — ezzel vegye a közjegyzői kar e kényszerű rendelkezéseket megnyugvással tudomásul.

A Gondviselés nem felejtkezett el egészen a szegény meggyötört magyarokról és kegyelméből eddig három ízben, immár jelentős területek csatoltattak vissza az anyaországhoz.

Most már — úgy érezzük, — itt az ideje, hogy Nagyméltóságod figyelmét a fennebb előterjesztettek felhívjuk, amire a „cessante ratione cessat lex ipsa“ elvén kívül még a következő, rendkívül nyomós indokok készítetnek bennünket.

Nevezetesen: ha ezek a rendszeresítések nem történtek volna meg s a Csonkaország közjegyzői megmaradtak volna eredeti, e rendszeresítések előtti helyzetükben, az a béke, — sőt háborúelőtti helyzetükhöz képest állandóan lefelé tartó irányzatban akkor is folyton romlott volna.

A forradalmak utáni zilált viszonyok, az infláció, az eladósodás az 1931. évben bekövetkezett s oly hosszú időn át tartó gazdasági válság természetesen mind éreztették hatásukat közjegyzői irodák forgalmán, aminek szemmel látható tünetei:

a jogügyleti forgalomnak úgyszólván teljes megszűnése, jelzálog hitelügyletek hosszú ideje nincsenek, ingatlanforgalmi ügyleteket — hogy hogyan, arról inkább ne is beszéljünk — le, inkább össze-bonyolítják a községi jegyzők, kik még a közokirati kényszer alá eső ügyleteket is — egyszerűen elhallgatva a házastársi, pláne jegyesi viszonyt — okiratolják, de foglalkoznak ingatlanforgalmi szerződések készítésével az ingatlanügynökök is, kiket erre az 1920:XXXVI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 60.000/1921. F. M. sz. rendelet 235. §-a — szerződési minták bemutatási kötelezettségének előírásával — implicite fel is jogosított (mely állapot csak a 14.000/1937. F. M. sz. r. 1. §-ának 4. bekezdésével szüntettetett meg) s akik ellen nem véd a zúgírásatról szóló 1934. III. t.-c., amelyben tényálladási elemként szereplő díj könnyen eltüntettetik,

a házassági szerződések a magas illetékek miatt úgyszólván megszüntek,

végintézkedéseikkel a falusiak — már csak a jegyző hatalmától való félelmükben is — a községi jegyzőhöz mennek, aki igen sok esetben végintézkedés helyett a halódó földműves vagyont élők közti szerződéssel átíratja,

a községi jegyző általában az ilyen „magánmunkálatok“ végzésére magát minden körülmények közt feljogosítottnak s hivatottnak érzi, sőt ebbeli ténykedését tartja legfőbb hivatali ténykedésének, — ami nem egészen áll összhangban a 126.000/1902. és 47.300/1904. számú belügyminiszteri rendeletekkel, a házastársi és jegyesi viszony elhallgatásával történő okiratolás — mit fennebb említettük — minden rizikó nélkül csinálhatta, mert a bíróságok állandóan követett, törvénybe ütköző s csak legutóbb a királyi Kúria P. IV. 1911/940. számú határozatával áttört gyakorlata szerint a közokirat, mint formakellék hiányát a teljesítés pótolja;

a váltóóvásoknak a gazdasági válsággal hitelmegszorítás folytán bekövetkezett csökkenése következtében az óvások ma már számbajövő

jövedelmet nem jelentenek, — itt említjük meg, hogy most már hosszú hónapok óta, amióta az 5130/1940. M. E. számú rendelet az óvás felvételét indokolatlanul általában (a 8220/1938. M. E. számú rendelet a Felvidékkel kapcsolatban — a 3520/1939. M. E. számú rendelet a Kárpátaljával kapcsolatban ezt helyesen csak a visszacsatolt területen lakó váltókötelezettekkel szemben tette) elengedte;

a tanúsítások csak a jövedelmet alig jelentő névaláírás hitelesítésekre s másolat hitelesítésekre, valamint a jövedelmet egyáltalán nem jelentő ingyenes házassági tanúsítványokra szorítkoznak,

maradnának, mint főleg vidéken — a hagyaték tárgyalási díjak, mint egyedül számbajöhető jövedelemforrás, ám de a hagyatékoknál is vannak kiesések, minek oka az ingó hagyatékoknak — főleg a kincstár sérelmével járó elvonása, a községi jegyzőknek már említett ama gyakorlata, hogy a halódó emberrel utolsó perceiben átíratják a vagyont, legújabbban a többször beharangozott illetékemelésre tekintettel a vagyonnak holtiglani haszonélvezeti jog fenntartásával ajándék címen történt átruházása,

ezzel szemben az egyre növekedő regie költségek, az egyre növekedő közterhek, legutóbb az 1940:XXII. t.-c. alapján kincstári adópótlék, beruházási hozzájárulás, nyugdíjjárulék.

A magánéletben pedig a díjszabás változatlansága mellett az egyre növekedő drágaság, mely az árkormánybiztos legutóbbi nyilatkozata szerint egy év alatt 20 %-ot, a legutóbbi hónapban pedig 5.6 %-os emelkedést jelentett.

Tehát: ha a menekültek elhelyezése érdekében a fennebbi szertelen rendszeresítések nem is történtek volna meg, a béke, sőt a háború idejéhez képest a közjegyzők helyzete akkor is rosszabbodott volna.

Mennyire fokozták ezt a rosszabbodást az új rendszeresítések.

Budapesten pl. volt 16 közjegyzői állás, ma 27 s hány város, ahol volt kettő vagy egy s ma négy vagy két közjegyzői állás, hány egész jelentéktelen vidéki helység, ahol ma a békebeli eggyel szemben két közjegyző állás van.

Abból kiindulva, hogy Nagyméltóságodnak is az a meggyőződése, hogy a közjegyzői állásnak nemcsak a dekorumához, de a lényegéhez is hozzátartozik az anyagi függetlenség — hisz a közjegyzőnek, kinek kezére rendkívül nagy érdekek vannak bízva, anyagi gondokkal küzdenie igazán nem szabad — arra kérjük Nagyméltóságodat:

méltóztassék a fent előterjesztetteket figyelembe venni,

s minden ilyen közjegyzői állás megüresedése esetén az illető állás megszüntetését megfontolás tárgyává tenni,

az állások megszüntetését pedig a menekült közjegyzőknek a visszacsatolt területekre, régi székhelyükre, — s az általuk annak idején adott ezirányú kötelező nyilatkozat — esetleg a törvényi felhatalmazás alapján kiadandó rendelet folytán való visszahelyezésével szorgalmazni“.

Közlemények.

Az országos egyesület felterjesztése az erdélyi közjegyzői kinevezések tárgyában. A Kir. Közjegyzők Közlönye előző számaiban az erdélyi közjegyzői kinevezésekkel kapcsolatosan hangot adtunk a magyar közjegyzői kar azon egyhangú felfogásának, mely szerint a közjegyzői működés biztonsága, egységessége és kívánatos nivója szempontjából igen indokoltnak találná, ha a csonkaországi közjegyzők közül többeket áthelyeznének, illetve a csonkaországi helyettesek közül többeket kineveznének az erdélyi állásokba.

Ezt a mindenképpen megokolt felfogást a közjegyzői szervezetek jó részben kifejezetten is magukévá tették, sőt a kar felsőházi tagjai, amint erről a közlöny múlt számában megemlékeztünk, az igazságügy-miniszter tudomására is hozták. Ebben a magyar közjegyzői intézmény szempontjából nagy fontosságú kérdésben a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete legutóbb írásban is felterjesztést tett az igazságügy-miniszterhez. A felterjesztés szövege a következő:

„A keleti országrészek és Erdély egy részének visszacsatolása a legkülönbözőbb országos feladatok között felvetette az anyaország és a visszaesatolt részek jogrendszerének egységesítése kérdését is. Az erre vonatkozó kormánynyilatkozatok és intézkedések arra engednek következtetni, hogy a m. kir. kormány az anyaország jogrendszerének fokozatos átültetése mellett döntött.

A visszaesatolt területen 54 kir. közjegyzői állás vár betöltésre. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete kötelességet vél teljesíteni akkor, midőn a perenkívüli jogszolgáltatás e kipróbált pionirjai kiválogatásánál az országos érdekek fokozott védelmére hívja fel Nagyméltóságod szíves figyelmét.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete készséggel ismeri el a megszállás nehéz éve alatt szerzett hazafias érdemeket, de úgy véli, hogy a kir. közjegyzői kinevezéseknél ez kizárólagos szempont nem lehet. Hazafias magatartás állapotbeli kötelességünk magátólértetődő teljesítése és nem pótolja a jogban való jártasság és a szakképzettség hiányait. Ugy véljük és e tekintetben véleményünket a felvidéki és kárpátaljai tapasztalatok alapos indokokkal támasztják alá, — hogy a helyi érdekeket gyakran alá kell rendelni az országos érdekeknek.

Az általános nemzeti szempontok hangoztatása mellett azonban nem hagyhatjuk említés nélkül azt a szűkebb vonatkozású, de a közjegyzői karra nézve éppen nem közömbös körülményt, hogy ez a csonka ország, az anyaországi közjegyzőhelyettesek

jogos igényeinek mellőzésével és azok kárára 16* Erdélyből menekült kir. közjegyzőnek biztosított otthont és biztos existenciát és hogy ezek közül 8 még ma is működik. Nem felelne tehát meg az igazságról vallott nézeteinknek oly intézkedés, mely az e tényből folyó konszekvenciákat teljes mértékben nem honorálná.

Mindezek alapján azzal a mély tisztelettel előterjesztett kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy a kir. közjegyzői állások betöltésénél úgy a jogrendszerek egységesítésének legmagasabb nemzeti szempontjai, mint a viszonyosság elve és végül a kir. közjegyzőhelyettesek nehéz helyzetének könnyítése miatt is jelentős mértékben méltóztassék figyelembe venni az anyaország jogán felnevelt, e jogban gyakorlatot szerzett és e jogot művelő kir. közjegyzők áthelyezési, illetve kir. közjegyzőhelyettesek pályázati kérvényeit“.

Halálozások. *Praznovszky* Gyula dr. ógyallai kir. közjegyző november 30-án elhalálozott. *Praznovszky* a Felvidék visszacsatolása után 1939. május havában nevezték ki az ügyvédi karból Ógyallára közjegyzővé s így mindössze másfélévig fejtett ki — minden vonatkozásban egyébként kifogástalan — közjegyzői működést. A szombathelyi kamara az iroda részére helyettesként *Cselley* János dr. mosonmagyaróvári helyettest rendelte ki.

Vitéz *Bodroghy* Ferenc dr. a magyar közjegyzői karnak egyik igen rokonszenves és tehetséges fiatal tagja autóbaleset következtében keletkezett hosszas betegség után Budapesten ez évi december hó 25. napján elhalálozott. Temetése Baján december 28-án nagy részvét mellett ment végbe. A budapesti kir. közjegyzői kamara koszorúját *Milassin* Jenő dr. bajai kir. közjegyző helyezte el a tragikusan elhalt fiatal közjegyző koporsójára. A halálról a kamara is meglehetősen gyászjelentést adott ki s az iroda részére az állás betöltéséig helyettesként *Puskás* István dr. az irodában működött helyettest rendelte ki. *Bodroghy* Ferencet 1929-ben a helyettesi karból nevezték ki Abádszalókra kir. közjegyzővé s onnan 1935-ben helyezték át Kalocsára.

A budapesti kamara társas vacsorája. A budapesti kir. közjegyzői kamara januárius havi társasvacsoráját a rendes időben és helyen a hónap második keddjén, 14-én ezúttal pontosan 1/2 9 órai kezdettel az Országos Kaszinó földszinti nagytermében fogja megtartani. A társas vacsorának különleges jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy *Radocsay* László dr. igazságügy-

* Ez a szám szigorúan a most visszacsatolt erdélyi részekből menekült közjegyzők száma, mert a trianoni szerződéssel Romániához csatolt egész területről menekült közjegyzők közül 30-at helyeztek át a Csonkaországba s ezek közül a közjegyzők közül jelenleg még 14-en működnek.

miniszter a társas vacsorán a minisztérium fő funkcionáriusainak társaságában való megjelenését kilátásba helyezte. Erre való tekintettel kívánatos, hogy a társas vacsorán a közjegyzői és helyettesi kar tagjai minél számosabban, azonban a fentírt időben pontosan jelenjenek meg. A vacsorán, mint eddig is, ezúttal is részt vehetnek a többi kamarák tagjai s az ott bejegyzett helyettesek is.

A nyugdíjintézet döntőbíróóság. A kir. közjegyzők és jelöltek nyugdíjintézetének állandó döntőbíróóságába az egyes kamarák a következőket delegálták: budapesti kamara: Bares Ernő dr., Haller Károly dr., Joannovits Jenő dr. budapesti, Kepes János dr. székesfehérvári, Hedry Aladár dr., Matheovits Ferenc dr. budapesti, Szmrecsányi Pál dr. kassai, Gröber Aladár dr. gyöngyösi, Polchy István dr. beregszászi; a debreceni kamara: Büky-Elbel Tibor dr. karcagi, Nemes Bertalan dr. miskolci, Rác Albert dr. törökszentmiklósi, Jármy Béla dr. sátoraljaújhelyi; a pécsi kamara: Mike Imre dr. nagyatádi, Májay Dezső dr. kaposvári, Berzsényi László dr. keszthelyi; a szegedi kamara: Tarján Béla dr. szegedi, Földes Béla dr. hódmezővásárhelyi; a szombathelyi kamara: Kállay Endre dr. ó-komáromi, Paár Lajos dr. tatai, Weidlich Lajos dr. moson-magyaróvári, Zakariás János dr. devecseri kir. közjegyzőket. A nyugdíjintézeti intézőbizottsága négy döntőbíró a januárius hóban tartandó ülésen fog megválasztani.

Változás a budapesti közjegyzőket örökösödési ügyben megillető működési körben A m. kir. igazságügyminiszter 65671/1940. I. M. szám alatt kiadott rendeletével a 4500/1939. I. M. sz. rendelet 2. §-át akként módosította, hogy a Budapest székesfőváros I. és XII. kerületében működő 1-1 kir. közjegyző működési köre havonként váltakozva mindkét kerület egész területére kiterjed. Az I. kerületi közjegyző az év január, március, május, július, szeptember, november havában, a XII. kerületi közjegyző pedig a február, április, június, augusztus, október, december havában meghalt örökösök ügyeiben jár el. A rendelet a továbbiakban kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz. A hatálybalépés napja 1941. januárius 1.

A jegyzői magánmunkálatok súlyos terhe. A költségvetési vita keretében a képviselő és a felsőházban ismételten is nyomatékos észrevételek hangzottak el abban az irányban, hogy a községi jegyzői kar túl van halmozva munkával, — hogy ezzel a munkateherrel fizikai ereje túlzott megfeszítésével tud csupán megbirkózni stb. Ismételten is leszögeztük már ennek a közlönynek hasábjain az önként kínálkozó és kézen fekvő megoldást. Szabadítsák meg sürgősen a jegyzőket a magánmunkálatok súlyos terhétől s akkor nyilván több idejük marad a jegyzői hivatáshoz tartozó közigazgatási teendők elvégzésére. Ha azt az időt, amelyet a jegyző rendszerint az egész községi irodaszemélyzet igénybevételével fordít a hivatásához nem tartozó, sőt azzal tisztára összeférhetetlen magánmunkálatok rendszerint nem megfelelő sőt a felekre sokszor igen súlyos kárt jelentő elvégzésére, közigazgatási szol-

gálatok elvégzésére használná fel, bizonyára jelentősen enyhülne a túlterheltség foka. Mert jelentős időt fordítanak a jegyzők a magánmunkálatok elvégzésére s így jelentős idő szabadulna fel a közigazgatási teendők elvégzésére. Már régen túlhaladta a szakértő jogászi körök a jegyzők magánmunkálati jogosultsága ellen való határozott állásfoglalás. Most azonban már ott is komoly felszólalások hangzottak el a jegyzői magánmunkálatok ellen, ahol a magyar falú problémáival rendeltetésszerűen foglalkoznak, a *Faluszövetségben*. Egy országgyűlési képviselő és egy egyetemi tanár foglalt a szövetség legutóbb tartott ülésén leghatározottabban állást a jegyzői magánmunkálatok ellen. Ezeket a felszólalásokat mi, akik ennek a közlönynek hasábjain immár évtizedek óta el nem lanyhuló erővel folytatunk kemény küzdelmet a jogszolgáltatás biztonsága és nívója érdekében a modern jogállami berendezkedéssel alapvetően összeférhetetlen, jogkultúra ellenes intézmény kiirtásáért, a Faluszövetségben elhangzott felszólalásokat különleges jelentőséggel bíróknak értékeljük.

Változások a közjegyző jelöltek névjegyzékében. A budapesti kir. közjegyzői kamara Farkas Zoltán dr. helyettes 1940. VII. 6. hatállyal Csiky Ödön dr. székesfehérvári, Beniczky Géza dr. helyettes 1940. VII. 30. hatállyal Meixner László dr. budapesti, Katona József dr. jelölt 1940. VII. 30. hatállyal Lázár Ferenc dr. budapesti, Baló Ödön helyettes 1940. VIII. 19. hatállyal vitéz Susich Ervin dr. pestszenterzsébeti, vitéz Gyarmathy István dr. helyettes 1940. VIII. 28. hatállyal Haller Károly dr. budapesti, Hegedüs István dr. jelölt 1940. VIII. 31. hatállyal Jakab Zoltán dr. balassagyarmati, Ádám Sándor helyettes 1940. IX. 14. hatállyal Cholnoky Imre dr. budapesti, Patzkó Tibor dr. helyettes 1940. X. 3. hatállyal Richter Richárd dr. budapesti, Puskás István dr. helyettes 1940. X. 18. hatállyal vitéz Bodroghy Ferenc dr. kalocsai, Schimics Béla dr. helyettes 1940. X. 26. hatállyal a Gyapay Ede dr. elhalálozásával megüresedett állásra, vitéz Gyarmathy István dr. helyettes 1940. XI. 1. hatállyal Szmrecsányi Pál dr. kassai, Walter Kálmán dr. helyettes 1940. XI. 11. hatállyal Ónody Kálmán dr. tiszafüredi, Ternovszky Ferenc dr. jelölt 1940. XI. 26. hatállyal Tárczay Rezső dr. ujjpesti, Hegedüs István József helyettes 1940. XII. 27. hatállyal a vitéz Bodroghy Ferenc dr. elhalálozásával megüresedett állásra, a jelöltek névjegyzékébe *bevezette*. Páska Simon dr. helyettes 1940. VII. 17. hatállyal Pekker Emil dr. bicskei, Kőszeghy Antal dr. helyettes 1940. VII. 19. hatállyal Meixner László dr. budapesti, Katona József dr. jelölt Petrán József dr. rétsági, Beniczky Géza dr. helyettes 1940. VIII. 30. hatállyal Richter Richárd dr. budapesti, vitéz Gyarmathy István dr. helyettes 1940. VIII. 27. hatállyal Jakab Zoltán dr. balassagyarmati, Hegedüs István József dr. jelölt 1940. VIII. 31. hatállyal Jaczkovits István dr. munkácsi, Balogh János dr. helyettes 1940. IX. 14. hatállyal Rónay Tibor dr. budapesti, Patzkó Tibor dr. jelölt

1940. IX. 30. hatállyal Bares Ernő dr. budapesti, Schimics Béla dr. helyettes 1940. X. 26. hatállyal Gyapay Ede dr. ipolysági, Doszpoly Dezső dr. jelöltet 1940. X. 28. hatállyal Lehotzky Antal dr. monori, Ördögh János dr. jelöltet 1940. X. 31. hatállyal Lázár Ferenc dr. budapesti, vitéz Gyarmathy István dr. helyettes 1940. X. 31. hatállyal Haller Károly dr. budapesti, Walter Kálmán dr. jelöltet 1940. XI. 8. hatállyal Ónody Gábor dr. adonyi kir. közjegyző irodájából a jelöltek névjegyzékéből *törölte*.

A *debreceni* kir. közjegyzői kamara Nemes György dr. közjegyző-jelöltet 1940. júl. 12. hatállyal Nemes József dr. szolnoki, Kloufár Alajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1940. aug. 15. hatállyal Erdőhegyi János dr. kisvárdai, Diószegi János dr. közjegyző-jelöltet 1940. júl. 28. hatállyal Hadházy Zsigmond dr. debreceni, ugyanezt a jelöltet 1940. szept. 1. hatállyal vitéz László Béla dr. debreceni, Körössy Dezső dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1940. szept. 12. hatállyal vitéz Simon Árpád dr. hajdúszoboszlói, Pulszky Mihály dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1940. szept. 9. hatállyal vitéz Barcza Ferenc dr. fehérgyarmati, Büky András jelöltet 1940. okt. 28. hatállyal Büky Elbel Tibor dr. karcagi, Kollár Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet 1940. dec. 12. hatállyal Szilágyi Elek dr. püspökladányi kir. közjegyző irodájában való működésre a jelöltek névjegyzékébe *bevezette*.

Illetéktelen beavatkozások a közjegyzői hatáskörbe. Sajnos már alig van olyan száma ennek a közlönynek, amelyben megemlékeznünk ne kellene különböző hatósági személyeknek a közjegyzői hatáskörbe való illetéktelen beavatkozásáról. S ha minden ilyen „ügyködés“ tudomásunkra jutna, nyilván állandó rovatot kellene erre a célra nyitnunk, s a nagy hitelesítési versenyben az a foglalkozási ág, amelynek tulajdonképpen kizárólagos hatáskörébe tartozik a hitelesítés, már-már csak osztozkodni kénytelen a jogtalan beavatkozókkal. Ezúttal előbb a *nagykanizsai polgármesterhelyettes* aláírás hitelesítési tanúsításáról kell megemlékeznünk, amelyet egy örökségről lemondó nyilatkozaton az alábbiak szerint eszközölt: „Igazolom, hogy a fenti nyilatkozatot Vágó László nagykanizsai Templom-tér 8. sz. a. lakos előttem sajátkezüleg írta alá. Nagykanizsa, 1940. november 21. Dr. Hegyi s. k. polgármester h. P. H.“ A másik tudomásunkra jutott hitelesítési ténykedést egy katonai hatóság követte el az alábbi, a szokásos közjegyzői hitelesítési szövegben fogalmazott s a 105456/1924. II. számú állampolgársági bizonyítvány másolatára vezetett tanúsítvánnyal: „Tanúsítom, hogy ezen fényképes másolat az előttem eredetileg felmutatott állampolgársági bizonyítvánnyal szöveg szerint megegyezik. Deszk, 1940. október 20. M. kir. 203/15. tábori zsidó munkásszázad parancsnoksága. Olvashatatlan aláírás s. k. századparancsnok.“ Hasonló szövegű hitelesítési záradék van a 221925/1923. számú illetőségi bizonyítvány másolatán. Mindkét hiteles másolatot polgári hatóságok előtt az 1939. IV. t.-c.-vel kapcsolatos igazolási célokra használták fel.

Itt említjük meg, hogy e közlöny hasábjain az idei évfolyam 94. oldalán megemlékeztünk egy városi adóhivatal aláírás-hitelesítési ténykedéséről. Ezt a budapesti kir. közjegyzői kamara útján az illetékes felügyeleti hatóság, Pest vármegye alispánjának tudomására hoztuk. Az alispán 69753/1940. kig. számú határozatával a hatáskörét túllépő tisztviselőt 10 pengő pénzbüntetéssel sújtotta.

Közjegyzőhelyettesek, jelöltek és az irodai személyzet fizetési pótléka. A 9150/1940. M. E. számú rendelet, amelynek hatálya az 1. §. szerint a közjegyzői kamarákban, közjegyzői irodákban alkalmazottakra, így a közjegyző helyettesekre és jelöltekre is kiterjed, 2. §-a értelmében az 1940. november 1. után teljesített szolgálatért az alkalmazott nem kaphat kevesebb fizetést, mint amennyi az 1940. október 5. napján érvényben volt megállapodás szerint neki járna. A rendelet hatálya alá tartozó alkalmazottnak az 1940. november 1. után teljesített szolgálatért a munkaadó, ha a fizetés az évi 6000 pengőt nem haladja meg a fizetési időszakra járó fizetés hét %-át köteles pótlékként megfizetni. Az 1940. november és december hónapokra járó s már kifizetett fizetés 7 %-át a rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt vagyis december 26. napjáig kellett megfizetni. A bejelentéseknél külön kimutatandó pótlékot tehát a közjegyzők is kötelesek a helyettesek, jelöltek és egyéb irodai alkalmazottak részére a fenti rendelkezéseknek megfelelően megfizetni.

Bejelentési kötelezettség a 7720/939. M. E. számú rendelet alapján. Az 1939. IV. t.-c. a zsidótörvény végrehajtása tárgyában kibocsátott 7720/1939. M. E. rendelet 41. §-a alapján minden munkaadó — a 42. §. alapján kifejezetten a közjegyzőkre is — kötelesek — az értelmiségi munkakörben foglalkoztatott alkalmazottjaik személyében, munkakörében és illetményeiben beállott változásokat félévenként s így legközelebb 1941. januárius hó 31. napjáig a közigazgatási hatóságoknál beszerezhető nyomtatványokon az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek kormánybiztosához Budapest, V., Klotild-u. 10/c. a törvényes következmények terhe alatt s arra való tekintet nélkül bejelenteni, hogy az illető félévben állott-e be változás vagy sem.

Díjmegállapítási különlegességek. E közlöny ez évi 8. számában az 59. oldalon közöltük a *budapesti központi* kir. járásbíróság Pk. II. 564.538/5/1940. számú végzését, amely a 6800/1935. I. M. rendelet 8. §-ának rendelkezéseivel szemben arra a különleges álláspontra helyezkedett, hogy a különjegyzőkönnyvért díjkülönbözet nem jár. A *budapesti* kir. törvényszék, ahova az ügy folyfolyamodás következtében került, 21 Pf. 7551/1940/6. számú végzésével az elsőbíróság végzését részben és akként változtatta meg, hogy mellözi a kir. közjegyzőnek arra való kötelezését: miszerint a külön jegyzőkönnyv díja fejében az örökösöktől felvett összeget nekik visszafizesse. Az indokolásban a törvényszék az elsőbíróság álláspontját nem helytállónak minősítette, s megállapította, hogy az 1940:XVI. t.-c. 60. §-ában szabályozott eljárásért a kir. közjegyzőt díjtöbblet illeti meg. „Mindazonáltal — mondja tovább a másodbírószági végzés indokolása — helyesen utasította el az elsőbírószági a díjtöbblet megállapítására vonatkozó kérelmet, mert a díjtöbblet csak abban az esetben állapítható meg az örökösödési eljárás során, ha a hagyatéki osztály az osztályra bocsátott vagyont tekintetében létre is jön. Az adott esetben azonban a gyámhatóság az osztályra bocsátással kapcsolatban létrejött osztályegyezség jóváhagyását megtagadta s a folytatólagosan megtartott hagyatéki tárgyaláson az érdekeltek a külön jegyzőkönnyvbe foglalt megállapodást is teljesen hatályon kívül helyezték s így az a hagyatéki eljárás szempontjából olybá tekintendő, mintha létre sem jött volna, miért is azért az eljárás keretén

belül díjtöbblet nem állapítható meg s így e részben a közjegyző kérésének helyt nem adott.“ A törvényszék álláspontját a 6800/1935. I. M. rendelet 8. §-ának határozott és világos rendelkezéseivel nem találjuk összeegyeztethetőnek. E §. szerint ugyanis az 1894:XVI. t.-c. 60. §-ában szabályozott eljárásért, vagyis a külön jegyzőkönyv készítéséért a díjtöbblet a közjegyzőt minden feltétel nélkül megilleti. Erre vonatkozó követelési igényének nem feltétele, hogy az osztályos egyezség a külön jegyzőkönyv alapján létre is jöjjön, hanem az, hogy a külön jegyzőkönyv elkészüljön. Speciálisan az örökösödési eljárás keretébe tartozó díjkérdésről lévén szó, az kétségtelenül az eljárás keretében bírálendő is el. Így nincs különösebb jelentősége a törvényszék azon folytatólagos megállapításának, hogy „az a körülmény, hogy a már mondott okból az örökösödési eljárás keretében a kérdéses díjtöbblet nem állapítható meg, nincs kihatással arra a kérdésre, hogy amennyiben a kir. közjegyző az érdekeltek kívánsága következtében a külön jegyzőkönyv készítése és az érdekelteknek ezzel kapcsolatban tett nyilatkozatai körül ténykedett úgy ezen ténykedésének díjazását mennyiben követelheti még akkor is, ha a külön jegyzőkönyvbe foglalt megállapodásokat utóbb hatályon kívül helyezték“.

A kir. kincstár szállományi öröklése esetén a *budapesti központi* kir. járásbíróóság a kir. kincstárt a kir. közjegyző megfelelő díjainak megfizetésére kötelezte. Az átadó végzés költségmegállapító része ellen a kir. kincstári jogügyi igazgatóság felfolyamodást adott be s ebben azt kérte: mondja ki a bíróság, hogy a kir. kincstár mint szükség örökös a sérelmezett végzéssel megállapított közjegyzői díjat és költséget megfizetni nem köteles, hanem csak tűrni, hogy a kir. közjegyző díjai és költségei erejéig a hagyatéki vagyomból az arra vezetendő végrehajtás útján elégítse ki magát. A *budapesti* kir. törvényszék 21 Pf. 41137/13/1940. számú végzésével az első bíróság végzésének sérelmezett részét feloldta és utasította a hagyatéki bíróságot, hogy a költségmegállapítás tekintetében a másodbírósági végzés indokaiban foglaltaknak megfelelően hozzon új határozatot. Az indokolás helyesen állapítja meg, miszerint nincsen olyan jogszabály, amely szállomány esetében a kir. kincstárra nézve a költségviselés kérdésében az általános szabályoktól eltérő rendelkezést tartalmazna. A 6800/1935. I. M. rendelet 13. §-a szerint a kir. közjegyző díját az örökösök, köteles részre jogosítottak, a haszonélvezetre jogosított özvegy és az ingatlan hagyományos a kir. közjegyző irányában egyetemlegesen, egymás között pedig a részesedésük arányában kötelesek viselni. Ezek szerint a kir. kincstár nem csak tűrni köteles, hogy a kir. közjegyző díjai erejéig a hagyatékból elégítse ki magát, hanem a díját és költségét köteles a közjegyzőnek megfizetni. E bölcs és helyes megállapítások eszközlése után a törvényszék a 6800/1935. I. M. sz. rendelet 1. §-ára vonatkozólag, amely feltétlenül rendelkezik abban a tekintetben, hogy a díjszabás alapja a tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak a terhek levonása nélkül való *lettári* értéke, azt a már nem bölcs és nem is helytálló, megállapítást eszközözi, hogy ezt a kincstár szállományi öröklésének esetében *nem lehet alapul venni*, s a szállományi öröklés eltérő jogi természete miatt nem az örökhagyó halála pillanatában volt hagyatéki vagyon cselekvő értékét(!), hanem csupán annak a cselekvő vagyonnak értékét lehet alapul venni, amely a hirdetményi határidő után is meg volt és a kir. kincstárnak hatal-

ma és rendelkezése alá jutott. A törvényszék ezen álláspontjának nem csak hogy semmiféle jogszabályszerű alapja nincs, hanem az a fent hivatkozott kifejezett jogszabállyal ellentétben áll. Ha a törvényszék következetes lett volna, itt is csak azt állapíthatta volna meg, hogy nincs jogszabály, mely szerint a díjszámítási alap a kincstár szállományi öröklése esetén más s különösen olyan igen körülményes számítási módon történhetnék, mint ahogyan ezt a törvényszék a hivatkozott végzésében állítja.

A törvényes örökös érdek sérelme. Örökhagyó után végrendelet maradt, amely alakilag az 1876:XVI. t.-c.-ben előírt követelményeknek megfelel. A végrendeleti örökösök a hagyatékat a végrendelet alapján kérték átadni. A törvényes örökösök közül az egyik ismeretlen helyen tartózkodván, a részére kirendelt gondnok a végrendelet alaki és anyagi érvényességét kifogásolta s annak félretételével a törvényes örökösödés rendjének megfelelő átadást kért. Az iratok az ismeretlen tartózkodású — hangsúlyozzuk a testvéri ágon — törvényes örökös részéről a tárgyalási nyilatkozatok elbírálása végett Budapest székesfőváros árvaszékéhez kerültek. Az árvaszék 12.579/1940. számú véghatározatával az ügygondnoki nyilatkozatot a következő elég érdekes indokolással hagyta jóvá: „*minthogy a hagyatéknak a végrendelet értelmében való átadása a gondnokolt érdekeit erősen sérti, ugyanis a végrendelező a végrendeletben a gondnokolt részére nem juttatott semmit*, figyelemmel a gondnoki nyilatkozatban felhozott kifogásokra, ennél fogva az árvaszéknek a gondnoki nyilatkozatot jóvá kellett hagyni“. Megengedjük, hogy a végrendelet a törvényes örökös érdekeit sérti, azonban köteles részre nem jogosult törvényes örökössel szemben elég alapvető jogszabály szerint örökhagyó végrendeletben korlátlanul rendelkezhetik. Ilyen teljesen kilátástalan per megindítását gyámhatósági tekintéllyel fedezni, eltekintve a határozatban megnyilvánuló nem túlságosan mélyen szántó jogászai felfogástól, semmiképpen sem helyeselhető intézkedés.

Díjkérdés örökösödési bizonyítványos eljárásban A 6800/1935. I. M. rendelet 10. §-a alapján a közjegyző az örökösödési bizonyítvány kiadása iránt indított eljárásban ha csak egy érdekelt van, a megfelelő díjatalány 50 %-át, ha több az érdekelt annak 80 %-át számíthatja fel. Az érdekeltség kérdésében azonban ellentétes álláspontok vannak az egyes bíróságok gyakorlatában. Így a férj, aki a hagyatékkal szemben igényt nem támasztott, felfolyamodást adott be a *budapesti központi* kir. járásbíróóság végzése ellen, mely két érdekeltet és 80 % díjatalányt állapított meg. A *budapesti* kir. törvényszék 21. Pf. 5552/1939. számú végzésével az első bíróság végzését az alábbi helyes indokolással hagyta helyben:

„Mindenek előtt előrebocsájtja a kir. törvényszék, miszerint nyilvánvalóan a felfolyamodásban kifejezésre juttatott azon álláspont, hogy adott esetben az örökösödési eljárásban csak egy érdekelt szerepelt és ezért a 6800/1935. I. M. rendelet 10. szakaszának 2-ik bekezdése értelmében az örökösödési bizonyítvány tárgyában végzett eljárásért a kir. közjegyzőt az ugyanezen rendelet 1. szakaszában meghatározott díjatalány 50 %-a és nem 80 %-a illeti meg. A nem vitás és az iratokból is megállapítható tényállás szerint jelen örökösödési ügyben két érdekelt szerepelt, vagyis örökhagyó

leánya, valamint örökhagyó férje. — Az a körülmény, egymagában, hogy a férj, a hagyatékkal szemben igényt nem támasztott, nem változtat azon a tényen, hogy nevezett, mint az örökhagyó férje érdekeltséggel birt, mert hiszen különböző igényeket támaszthatott volna a hagyatékkal szemben és az örökösödési bizonyítvány is csak annak következtében volt kiadható, hogy a férj a hagyatékkal szemben támasztható mindennemű igényéről kifejezetten lemondott. A férj tehát a hagyatéki eljárásban részt vett, miért is a 6800/1935. I. M. számú rendelet 10. szakaszának 1. bekezdésében foglaltak szempontjából feltétlenül érdekeltnek tekintendő. Ezért a kir. közjegyző jogos igényt tarthat arra, hogy az örökösödési bizonyítvány tárgyában végzett eljárásáért díj és költség — tekintettel arra, hogy több érdekelt van — az ugyanezen rendelet 1. szakaszában meghatározott díj-átalány 80 %-ában állapíttassék meg.“

Egy másik esetben öt örökös jogosultsággal bíró testvér között olyan egyesség jött létre, hogy a hagyatékat egészben egy testvér kapja. A soproni kir. járásbíró Pk. 7094/1940/5. számú végzésével csupán a díj-átalány 50 %-át állapította meg, mert álláspontja szerint a hagyatéki ügyben csak egy érdekelt van, az aki kapja az egész hagyatékat. A végzés ellen a közjegyző élt felfolyamodással s ennek eredményeként a soproni kir. törvényszék Pkf. 1419/1940. számú végzésével az elsőbíróság végzésének megváltoztatásával a közjegyzőnek a díj-átalány 80 %-át állapította meg. A szintén mindenképpen helyt álló indokolás szerint „A nem vitás és az iratokból megállapítható tényállás szerint a hagyatéki eljárásban öt érdekelt szerepelt és pedig N. örökösön kívül ennek négy testvére, akik a hagyatékra az előbb nevezett örökössel egyenlő jogon, nevezetesen törvényes oldalági öröklés jogcímén tarthattak igényt, s N. csupán azért vált egyedüli örökössé, mert testvérei a hagyatékat visszautasították. Minthogy ilykép a hagyatéki eljárásban a többi négy testvér is résztvett, ezért a 6800/1935. I. M. számú rendelet 10. §-ának 1. bekezdése szempontjából ők is érdekeltnek tekintendők, minek folyamán a kir. közjegyző jogos igényt tarthat arra, hogy az örökösödési bizonyítvány kiadása tárgyában végzett eljárásáért díja és költsége a díj-átalánynak nem 50 %, hanem 80 %-ában állapíttassék meg.“

Különös meghatalmazások házassági perekben. A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930:XXXIV. t.-c. 54. §-a a házassági perekben használt meghatalmazásokon levő aláírások közjegyzői hitelesítését rendelte el. A meghatalmazás szövegét a felek illetve az ügyvédek nem mindig megfelelően állítják ki, amely esetekben is a bíróságok a meghatalmazásokat a legtöbbször visszaadják. A Pprts. 643. §-a szerint „a házassági perekben, vagy törvényes képviselőik ügyvédének a házassági per vitelére szóló különös meghatalmazást kell felmutatni. Különös meghatalmazás szükséges a kereset, vagy viszontkereset támasztásához is.“ Legutóbb az egeri kir. törvényszék P. 2822/1940. számú végzésével kijavítás végett visszaadta az ügyvédi meghatalmazást, amiatt a hiány miatt, hogy az nem terjed ki kereset támasztására is. A fentiekre való tekintettel a felek érdekében helyesen teszik a kir. közjegyzők, ha a meghatalmazások szövegét ellenőrzik s az aláírás hitelesítését lehetőleg csak a Pprts. 643. §-a rendelkezéseinek megfelelően kitöltött meghatalmazáson eszközlik.

Az azonosság nehéz kérdése a telekkönyvi gyakorlatban. A telekkönyvi betétben a dr. megjelölés mellett szerepel a társtulajdonos családi neve után kizárólag a „Barnabás“ utónév. Az átadó végzésben mindezek mellett még egy utónév a „Győző“ is szerepel. Mind a betétben, mind az átadó végzésben szerepelnek azonos névvel az örökhagyó anyja és testvérei. A budapesti központi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság 40801/1940. tkvi számú végzésével az átadó végzés telekkönyvi foganatosítását megtagadta, mert örökhagyónak a telekkönyvi tulajdonossal való azonosságát igazoltnak nem látta. Az azonosság kétségtelen megállapítása mellett történt a hagyatékok leltározása, az azonosság kérdését természet-szerű figyelemben részesítették a hagyatékok közjegyzői tárgyalásán is. Ennyire, az azonosság kétségtelen megállapítására túlon-túl alkalmas tényadat mellett a telekkönyvi hatóság álláspontja sajnálatos iskolapéldája a hamisíthatlan bürokratikus ügykezelésnek.

Adófizetés nélkül nincsen hagyatékok átadás. A budapesti XIV. kerületi adófelügyelőség 2456/1940. számú végzésével az örökhagyó tulajdonát képezett házzal kapcsolatos jövedelem adó kiadását azzal közli az egyik örökössel, hogy „amíg ezen előirt adókat és járulékait be nem fizeti, a kir. járásbíró a hagyatékokat át nem adhatja“. Bár az adóügyi törvények és rendeleteken eligazodni szakembereknek is súlyos feladat, s így e tekintetben határozott kijelentést teljes lelkiismeretességgel tenni alig lehetséges, mégis megkockáztatjuk azt az állítást, hogy ilyen rendelkezés az adótörvények és rendeletekben nem foglaltatik, és pedig annál kevésbé, mert ehhez tulajdonképpen az Ö. E.-ről szóló törvények és rendeletek megfelelő kiegészítése volna szükséges. Azt azonban már teljes határozottsággal állíthatjuk, hogy az örökösödési eljárási jogszabályok ilyen rendelkezést nem ismernek. Ha pedig ez a helyzet, akkor ilyen alap nélküli jogkövetkezményekkel a feleket megfenyegetni talán mégsem lehet.

Felhívás. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete tagsági díjai címén 12 közjegyző egyenként 60 pengőt, sőt némelyik 200 pengőt is meghaladó összeggel van hátrálékban. Az egylet a pénztáros útján már több ízben eszközölt felszólításokra hivatkozással ezúton is felhívja a hátrálékosokat, hogy a hátrálékokat lehetőleg még 1941. év elején fizessék ki, illetve a hátrálék rendezése tekintetében tegyenek megfelelő rendezési ajánlatot, mert ellenkező esetben az egylet kénytelen lesz a hátráléknak bírói úton való behajtása iránt az egyleti ügyésznek utasítást adni s egyidejűleg intézkedni aziránt, hogy az illető hátrálékosnak a közlöny további expedálását szüntessék be.

A Műne határidőnaplója. A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesületének célszerűen s a gyakorlati jogászság — így a közjegyzők részére is — sokirányú tájékoztató adatokat közlő határidőnaplója megjelent és 8 Pengő összegnek az 57855 számú csekszámlára való befizetése ellenében az egyesület Budapest, V., Gróf Klebelsberg-utca 29., haladéktalanul megküldi.

Hosszabb gyakorlattal bíró *helyettest* esetleg *jelöltet* és gépirásban jártas *segéderőt* keresek. Német nyelvismeret kívánatos, de ez nem feltétel. Dr. Richter Richárd budapesti kir. közjegyző, VII., Károly-körút 3/a.

Közjegyzői *irodavezetőnek* ajánlkozik 13 évi közjegyzői irodai gyakorlattal, perfekt román nyelvtudással, Rodán Ottó okl. jegyző, Margitta, Bihar vármegye.

Rendeletek :

7800/1940. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi területek közigazgatása.

7810/1940. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek kibocsátott betéti okmányok megjelölése.

7890/1940. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi területeken a magyar polgári büntetőbíráskodás működésének megkezdése.

61900/1940. I. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrész egyes községeinek törvénykezési beosztása.

8220/1940. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a polgári peres eljárás és egyes nem peres eljárások szabályozása.

61800/1940. I. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a királyi bíróságok és királyi ügyészségek működésének megkezdése.

62000/1940. I. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a bírósági és ügyészségi ügyvitel szabályozása.

65596/1940. I. M. sz. A kolozsvári, marosvásárhelyi, nagykárolyi, nagyváradai és szatmárnémeti kir. közjegyzőket örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapítása.

8470/1940. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek működő cégekre vonatkozó kereskedelmi védjegyzékek bevezetése.

170496/1940. P. M. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és a forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XXI. évf. 19. szám). A szám vezető helyen közli *Vladár* Gábor kúriai tanácselnöknek a Magyar Nemzeti Club november 20-iki vita estéjén „Fejlődik-e jogunk, vagy tesped“ címen tartott kimagasló értékű előadását. Az előadás aktualitásának indokolásaként az előadó bevezetőben hivatkozik arra, hogy a jog keletkezésében, fejlődésében, tudományos művelésében és gyakorlati alkalmazásában minden időben jelentős tényezők voltak az eszmék. Nemcsak a joggal, a jog céljával, a jog rendszerével, a jog intézményével, szoros kapcsolatban álló eszmék, hanem a jog világtól távolabb álló mindazok az eszmék is, amelyek az emberiség történetét mozgatják, legyenek azok akár az emberi szellem kiapadhatatlan forrásaiból feltörő újabb és újabb változatok, akár az életnek a világ forgásában újra és újra visszatérő állandó jelenségei. Napjainkban — folytatja tovább az előadás — a sajtóban, ujságokban, könyvekben napról-napra olvashatunk, üléseken, előadásokon, népgyűléseken, napról-napra hallhatunk uralkodó és győzelmesen előretörő új korszemletről. Szinte fel nem sorolható változatai rövid mondatokba, jelszavakba foglalva röpködnek körülöttünk és közismertek. Egyik-másikról könyvtárakra menő köteteket irtak össze, de az eszme, a gondolat ennek ellenére sem sűrűsödött annyira, hogy megragadni lehetne. Vannak, akik bámulatot keltő biztonsággal beszélnek és írnak ezekről az új keletű eszmékről, fogalmakról, mások óvatosan kerülnek azokat, mások meg érteni színtelenül, hogy tudatlanoknak, vagy elmaradottnak ne lássanak. A jog nem maradhat közömbös a kor mozgó eszméi iránt, ami azonban nem jelenti azt, hogy a mindenkor divatosnak pusztán vetülete legyen, mert hiszen a jog lényegéhez tartozik, az állandóság, a stabilitás és ha a jog nem is távolodhat el tartósan a koreszméktől, de nem is vehet fel magába olyan hatásokat, amelyek nemzeti jellegéből, vagy erkölcsi tisztaságából kiforgatnák. A tudós előadó ezután a korunkban divatos uralkodó eszmék közül a jogfejlődés szempontjából értékesebb következő eszméket jelöli meg: az összességi eszmét, a rideg önzés visszaszorítását, a családvédelmet, a népi gondolatot, a jognak dinamikus szemléletét s ezt követően ezeket a megjelölt eszméket az élesen látó és ítélő jogász józan kritikájával méltatta. Majd előadása végén a konkluziókat a következőkben vontala: „Megvizsgáltam főképen az utolsó két évtized jogalkotását abból a szempontból, hogy jogunk reagál-e és milyen mértékben reagál azokra a modern eszmékre, amelyeket a jog szempontjából is értékesnek lehet elfogadni. A vizsgálódás és a vizsgálódásból levont következtetés arra az eredményre vezet, hogy jogunk mind az összességi gondolat, mind az evangéliumi szeretet, mind a családvédelem, mind a népi gondolat, mind a jognak dinamikus szemlélete iránt kellően érzékeny. Ezekből az eszmékből magába veszi a hatásokat és ezek a hatások kellően indítják meg benne azokat a folyamatokat, amelyek az említett eszméknek megfelelő átforgatására vezetnek. Jogunknak a teste, a szervezete tehát egészséges, fejlődik, nem tesped. Nincsen tehát semmi, de semmi szükség arra, hogy a jognak egészséges, szilárd fundamentumokon felépült tatarozható, modernizálható épületeit lerontsuk és nincsen semmi, de semmi szükség

arra, hogy új fundamentumokat vessünk és az új fundamentumokon valami új épületet emeljünk, aminek még csak a tervét is senki sem látja világosan, aminek a terve csupán még ki nem alakult és itt bent meg nem értett külföldi képekben, ködös agyakban gomolyog.“

Ez a szám külön cikket hoz még Zöldy Miklós dr. koronaügyész-helyettes tollából „Időszerű sajtójogi problémák“ címén és ifj. Zsembéry István dr. tollából A nováció hatása a bíróság nem érvényesíthető kamat követelésekre címen s majd folytatólag hozza a rendes rovatok változatos közleményeit.

Gazdasági Jog. (I. évf. 10. szám.) A magánjog egységesítése igen időszerű kérdésével foglalkozik e szám első helyén *Kolosváry* Bálint egyetemi tanár a magyar magánjog kitünő elméleti művelője. Erdély visszacsatolásával kapcsolatosan a magánjog terén fennálló meglehetősen kaotikus jogi helyzetet s az ennek megszüntetése tárgyában felvetődött gondolatokat, ezek között elsősorban Szladits Károly dr. egyetemi tanárnak ugyanazon folyóirat 8. számában megjelent cikket ismertette, majd a következő konkrét indítványt terjeszti elő: „A magánjogi jogegységesítés sürgős megvalósítása céljából hivassék egybe egy olyan szaktanácskozmány, amint ez a magyar jogrendszerbe való visszatérés alkalmából 1860-ban történt. Ennek a szaktanácskozmánynak feladata az volna, hogy az 1928. évi „Magánjogi Törvénykönyv“ alapul vétele mellett állapítsa meg azokat a módozatokat, illetőleg jelölje meg azokat a javaslaton megejtendő változásokat, amelyek mellett — addig is amíg a törvényhozás a magánjogi kodifikáció művét megalkothatja — a magánjogi jogszolgáltatás azonos elvek és szabályok szerint való egységességét az ország egész területére biztosítani lehetne. A szaktanácskozmánynak munkálata — az országbírói értekezlethez hasonló hivatás és szerepkörben — a következő autoratív cselekmények, mint az országgyűlés által való tudomásulvétel, az államfő jóváhagyó határozata, valamint a kir. Kúria elfogadó nyilatkozata mellett sem törvénynek, sem rendeletnek ugyan nem volna minősíthető, de mégis irányítójává válhatna a gyakorlatnak, fejlesztőjévé a szokásnak és mihamarabb maga is mint a törvénnyel egyenlő hatályú szokásjog kristályosodhatna ki“. — Ebben a számban *Nizsalovszky* Endre dr. egyetemi tanár folytatja a magánjogi törvénykönyv külföldi visszhangja címen az előző számban megkezdett értékes fejtegetéseit. A szám további tartalma a Szemle, Jogalkotás, Irodalom és Hírek című állandó rovatok közleményei. A folyóirat külön melléklete a Tözsdei Jog ezúttal is megjelent.

Magyar Törvénykezés. (357—358. és 359. számok.) A visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben a polgári peres és nem peres eljárások szabályozása tárgyában kiadott 8220/1940. M. E. számú, a 8540/1940. M. E. számú rendeletek, a rehabilitációs törvény és az egyes igazságügyi szervezet és eljárási kérdések szabályozása tárgyában alkotott törvény szövegét, szakok szerint csoportosított joggyakorlati anyagot, ennek keretében a budapesti kir. ítélőtáblának a zsidótörvény alapján földbirtok átengedésre kötelezés tárgyában hozott elvi megállapításait és a Fórum című rovat közleményeit hozza ennek a folyóiratnak legújabbán megjelent 3. száma.

Illetékügyi Közlöny. (XV. évf. 21—24. számok.) Előkészítő irat, különirat, válaszirat, észrevétel az illetékkötelezettség szempontjából címen Kovács József dr., észrevételek a m. kir. közigazgatási bíróság 1777. számú elvi jelentőségű határozatához címen pedig Ötömösy Zoltán dr. irtak a folyóirat újabb számaiban külön cikkeket. Ezeken kívül illetékügyi rendeleteket, a Szemle, Irodalom és Szerkesztői üzenetek rovatok különböző közleményeit hozza a két szám. 21. és 23. számokként az Illetékügyi Joggyakorlat című, a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának elvi jelentőségű határozatait közlő esettár jelent meg.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

79. *Ingatlan (ház) adásvételre vonatkozó ügyletnél* az eladó külön kikötés nélkül is felel az eladott ingatlan olyan lényeges hibájáért, amely annak értékét vagy rendeltetésének megfelelő használhatóságát elenyésztí, vagy számbavehetően csökkenti és amelyet a vevő a szerződés megkötésekor nem ismert. Ez a felelősség szerződésileg ugyan kizárható, az erre vonatkozó megállapodásnak azonban határozottnak és minden kétséget kizárónak kell lennie, mert a szavatosság kizárása mint szorosan magyarázandó jogvesztő kikötés kiterjesztő értelmezést nem enged. A szerződésnek azt a kikötését, hogy a vásárló a házat olyan állapotban vette meg, mint az az adásvételkor volt, az adott viszonyok között a Kúria szavatosságot s így a gombával való fertőzöttségért való kártérítést kizáró kikötésnek nem tekintette. (K. P. VI. 1558/1940.).

80. Az adósnak általános jogszabály szerinti kötelezettségét úgy kell teljesítenie, amint azt tekintettel az élet körülményeire és felfogására a méltányosság megkívánja. Az életfenntartás szükségleteinek kielégítésére szolgáló *tartásdíj* természete a teljesítés rendszerességét és határozottságát igényli. A jövedelem hullámlása esetén is a tartásdíj bizonyos előre meghatározandó összegben állapítandó meg, mert a havi egyenlő részletek fizetése a kötelezettségek teljesítésénél irányadó jóhiszeműségnek és a tisztességnek követelménye. (K. P. IV. 1704/1940.).

81. A 4420/1918. M. E. sz. rendelet és a 27. számú polgári jogegységi döntvény alapján kialakult bírói gyakorlat szerint az *ingatlan elidegenítő szerződés* érvényességéhez szükséges, hogy a vonatkozó okiratban az elidegenített ingatlan elhelyezés és térmérték tekintetében kétséget kizáró mó-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesti székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“ a „Magyar Jogi Szemle“ és a „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékügyi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

don meghatározottság. Ennek az okirati kelléknek hiánya az okiraton kívül eső bizonyítékkal nem pótolható. A szerződésnek az a részlete, hogy az adásvétel tárgya 2000 négyszögöl területű ingatlan rész vázrajz hiányában az ingatlan megfelelő körülírásának nem tekinthető. (K. P. I. 1248/1940.).

82. Az örökbefogadási szerződés felbontására alapos ok ha az örökbefogadott a családi otthont, az örökbefogadó szülők akarata ellenére elhagyja és a visszatérést megtagadja. Ez a kötelező tisztelet és engedelmesség súlyos megsértése, majd a családi életközösséget tehát az örökbefogadási viszony tartalmának egyik lényeges részét szünteti meg. (K. P. III. 1244/1940.).

83. Bírói gyakorlat szerint a Ht. 89. §-ában irt jogszabály nem zárja ki, hogy az egyik házastárs a házasság jogi fennállása alatt a házastársnak adott ajándékot vastag hálátlanság okából az általános magánjog szabályai szerint visszakövetelhesse, azonban a bontóper keretében az ajándék sorsát már a Ht. 89. §-ában irt jogszabály határozza meg. (K. P. III. 937/1940.).

84. Házastársak által a házassági együttélés alatt visszterhesen szerzett, de még a házassági életközösség tartama alatt elköltött vagyon a közszerzeményi követelés elbírálásánál számításon kívül marad. (K. P. I. 1874/1940.):

85. Végrendelkezőnek az az intézkedése, amely szerint az örökös a végrendelkezőről reá szállandó vagyont életében sem megterhelni, sem elidegeníteni nem lesz jogosult s hogy a vagyon sértetlenül szálljon az örökösre ennek törvényes leszármazóira: *utóörökös rendelést* foglal magában. A végrendelkezőnek az örökös törvényes leszármazók nélkül való elhalálása esetére tett további intézkedése *utóörökös helyettesítésnek* tekintendő. Ép úgy, ha a közös végrendelet akként rendelkezik, hogy a végrendelkezők mindkettőjüknek halála után minden vagyonukat gyermekeik egyenlő arányban örököljék, akkor a túlélő házastárs örökösül nevezése előörökös nevezést, a gyermekek örökösül nevezése pedig utóörökös nevezést jelent. (K. P. I. 1559/1940.).

86. Az adásvételi szerződésnek állami elővásárlási jog gyakorlása miatt bekövetkezett hatálytalanná válása esetén a vevő a birtokba vett ingatlan hasznait az elővásárlási jog gyakorlására kijelölt jogosultnak kiadni, illetve megtéríteni, viszont a kijelölt jogosult a vevőnek a szükséges és hasznos beruházásait megtéríteni tartozik. (K. P. VI. 1754/1940.).

87. Az elmebeteg gondnokának a gondnokolt által kötött jogügylet megtámadásának jogáról való lemondása a gondnokolt örökösét a megtámadási jog gyakorlásától nem zárja el, ha a lemondás visszteher nélküli, vagy aránytalanul kicsi ellenérték mellett történt lemondásnak minősül. (K. P. V. 3031/1940.).

88. Az elidegenítési és megterhelési tilalommal terhelt ingatlanra, mert arra örökös csupán élete tartamára korlátozott tulajdonjogot szerzett s mert az ingatlan tulajdonjoga a szerződés alapján s nem örökösödés címén

szállott az örökös gyermekeire, örökös *özvegyi haszonélvezeti jogot* hatályosan nem rendelhetett. (K. P. I. 2128/1940.).

89. Az a kérdés, hogy a másodbíróság valakit örökösnek vagy hagyományosnak minősít, nem tartozik az 1894:XVI. t.-c. 124. §-ának 4-ik bekezdésében tüzetesen felsorolt azok közé az esetek közé, amely esetekben a másodbíróság végzése ellen további felfolyamodásnak volna helye. (K. Pk. I. 3777/1940.).

90. A hagyományos, hacsak feltétel nem áll ellent a hagyományra vonatkozó jogát mindjárt az örökös halála után megszerzi. Az örökösödési eljárás függőben léte tehát a hagyományi követelés lejártát nem érinti és annak érvényesítését nem akadályozza. (K. P. I. 129/1940.).

91. A kiházasítás és kelengyeadás önkéntes juttatás, amelyet bizonyított kötelezettség vállalás nélkül bírói úton kikényszeríteni nem lehet, jöllehet ez az önkéntes juttatás általános társadalmi szokás. (K. P. III. 850/1940.).

92. Ha az ajándékozó által kifizetett vételáron vett ingatlan tulajdonjogát közvetlenül a megajándékozó szerzi meg, *ajándéknak* nem magát az ingatlant, hanem a vételárat kell tekinteni. (K. P. I. 1118/1940.).

93. Jelzálogjog átváltoztatása lényegében nem más, mint a meglévő jelzálogjog törlése és annak helyébe új jelzálogjog létesítése. A ranghellyel rendelkezőnek a jelzálogtörvény 18. §-ában szabályozott jog alapján az átváltoztatás kapcsán a megszüntetni szándékolt jelzálogjog helyébe más helyü jelzálogjog nem kerülhet, azt a jelzálogos hitelezőt terhelően, akinek javára a ranghely rendelkezésről való lemondás fel van jegyezve. (K. Pk. V. 1224/1940.).

94. A nemzetközi magánjog sarkalatos elve a *fekvési hely törvényének* (lex rei sitae) az alkalmazása az ingatlant érintő minden jogviszony, tehát a legtávolabban vett ingatlan jog tekintetében. Ha azonban a külföldi jogszabály a magyar közkeresetséggel és magyar törvények céljaival ellentétben áll, vagy a nemzetközi jogba ütközik, alkalmazását közrendi érdekből kik kell zárni. (K. P. V. 1495/1940.).

95. Abban az esetben, ha a jelzálogos hitelezőt kielégítő személyes adós a kielégítés alapján a jelzálogjog tulajdonosától megtérítést követelhet, maga a jelzálogos követelés reá át nem száll, hanem csupán a *jelzálogjog*, amely az átszállással az addigi követelés helyett más követelésnek, a megtérítési követelésnek biztosítékává válik. Az 1922:XXXV. t.-c. 10. §-a különben nem értelmezhető akként, mintha a kielégített követeléshez fűződő végrehajtási jog a személyes adósra magával a követelés kielégítésével átszállana. (K. P. V. 2070/1940.).

96. A kötelesrész kiszámításának alapja a hagyaték tiszta értékén felül az örökös által élők között való ügylettel, akár a kötelesrészre jogosítottak, akár mások részére ingyenesen elidegenített vagyonnak az értéke. Azt a vagyoni értéket tehát, amelyet a kötelesrészre jogosított az

örökgyó vagyónából ingyenesen, bár közvetve szerez, a kötelesrész kiszámításánál akként kell számításba venni, mintha a juttatás közvetlenül történt volna, mert a közvetett szerzés eredménye a közvetlen szerzés eredményével azonos. (K. P. I. 1069/1940.).

97. A *kizsákmányoló ügylet* sui generis ügylet, amelynek szabályait a tiszta ajándékozásra alkalmazni kényszerhelyzet kihasználása esetén sem lehet. A lelki kényszerre utalással azonban az ajándékozási ügylet is joghatályosan megtámadható. (K. P. III. 937/1940.).

98. A *hagyatéki teher*, így a temetési költség is, a szerzeményi vagyont terheli. Amennyiben tehát a temetési költséget az ági örökös fizette volna ki, annak megtérítését a szerzeményi örököstől jogszerűen követelheti. (K. P. I. 1874/1940.).

99. A kir. Kúriának 32. számú jogegységi döntvényében kifejezésre jutó az a jogelv, hogy a zálogadós, ha a záloghitelező a *kereskedelmi ügyletből eredő követelése fedezetére adott zálogot* bírói közbenjárás nélkül adja el, habár a felek ebben írásban meg nem állapodtak, az előbbi állapot helyreállítását nem követelheti, hanem csak kártérítést követelhet, — nem nyer alkalmazást abban az esetben is, ha a zálogtárgyat szabályellenes értékesítés útján maga a hitelező szerzi meg. (K. P. IV. 5417/1939.).

100. Az árvaszék részéről hagyatéki ügyben kirendelt ügygondnok ügygondnoki költségeinek megállapítása a rendes bíróság hatáskörébe tartozik. (Haasköri bíróság. 14/6/1940.).

Illetékjog

21. Ha a megbízó az árverési vevőnek az árverési jegyzőkönyvbe foglalt azt a nyilatkozatát, mely szerint az ingatlant megbízásából vette meg, az árverési jegyzőkönyvben saját aláírásával megerősíti, ez az 1920:XXXIV. t.-c. 110. §. (2) bekezdésében előírt meghatalmazást pótolja. (Közig. bir. P. 7638/1939.).

22. Ha az örökösársak a hagyatéki ingó állagára megyezni ugyan nem tudtak, de örökösödési jogukat illetően az egyezség létrejött és ennek alapján a bíróság az 1894:XVL. t.-c. 73. §-ára hivatkozással a hagyatékok átadta, a vitás jogoknak a törvény rendes útján való fennhagyásával, *az örökösödési illeték, a vitás vagyontárgyakat is figyelembe véve kiszabandó.* (?) Elperlés esetén az érdekelt fél az 1920:XXXIV. t.-c. 67. §. 1. pontja alapján az illeték helyesbítését kérheti. (Közig. bir. P. 13715/1937.).

23. A hagyatéki eladását tartalmazó jogügylet érvényessége nincs a hagyatéki bíróság jóváhagyásához kötve. (Közig. bir. P. 12364/1938.).

24. A megtámadható jogügylet után kiszabott illeték törlendő, ha valamely bírói ítéletből megállapítható, hogy az foganatba nem ment. (Közig. bir. P. 2425/1939.).

25. A bejegyzést megtagadó telekkönyvi végzés ellen érvényesített felfolyamodás is telekkönyvi beadvány s ezért illetékének az alapjához a tőkén kívül a járulékok is hozzászámítandók. (Közig. bir. P. 14563/1939.).

26. A közös háztartásban élő házastársak közös lakásában található ingóságok bármelyik házastárs köztartozása behajtása céljából lefoglalhatók. (Közig. bir. P. 2865/1939.).

Szerkesztői üzenetek.

F. A. A kérdéses fenntartásos áthelyezési okiratok szövege a következő: „Áthelyezem kir. közjegyző urat saját kérelmére-ra a folyamodványában elvállalt kötelezettsége alapján azzal a kikötéssel, hogy amennyiben korábbi székhelye Magyarországhoz visszacsatoltatik, felhívásra előbbi állására visszatérni köteles“. Kétségtelen, hogy az ilyen áthelyezési okiratok alapján a miniszter a visszacsatolt állásra való visszahelyezést szorgalmazhatja és eszközölheti.

N. O. A 40860/1927. I. M. számú, indokvesztése óta a közjegyzői kar állandó sürgetései ellenére is hatályban levő rendelet az egyes közjegyzők által készített váltóóvásokról havi kimutatások kiállítását és a statisztikai hivatalhoz való beküldését rendeli el. Viszont az 5130/1940. M. E. számú a határidő tekintetében több ízben, legutóbb a 7670/1940. M. E. számú rendelettel 1940. december 31-ig meghosszabbított rendelet az óvás felvételét átmenetileg elengedte. Vagyis 1940. július 11-től ezidőszent 1940. december 31-ig óvás nincs. Ezt a statisztikai hivatal is, ahol a Budapesti Közlönyt bizonyára olvassák, nyilván tudja. Ennek ellenére a havi kimutatásokat már 9-én írásban, telefonon még vidékről is, sürgetik, holott nyilvánvaló, hogy az jelenleg csak nemleges lehet. A céltalan sürgetésekre felhasznált időt talán lehetne valami hasznosabb hivatali ténykedésekre fordítani. — Tudomásunk szerint különben a Csonkaország területére vonatkozólag e lap zártáig meghosszabbító rendelet még nem jelent meg, s így ha megfelelő időben ilyen rendelet meg nem jelenik, 1941. januárius 1-től kezdve a Csonkaország területén ismét felveendők az óvások.

F. I. A helyzet tényleg az, hogy a visszacsatolt Erdélyben működő megbízott közjegyzőknek kamarai szervezetük ezidőszent nincs. A Felvidék visszacsatolása után a 9600/1938. M. E. számú rendelet 14. §-a az egész visszacsatolt területet ideiglenesen a budapesti kamarához csatolta, amellet, hogy a kassai kamara újból való felállítását rendelte el. A 7810/1940. M. E. számú rendeletnek ugyancsak 14. §-a a kolozsvári közjegyzői kamara újból való felállítását szintén elrendelte ugyan, azonban a kamarai kérdés ideiglenes rendezéséről nem intézkedett. Így a megbízott közjegyzőknek nincs felügyeleti hatóságuk, az adminisztratív intézkedésekre nincs megfelelő fórum, különösen pedig sem helyetttest, sem jelöltet be nem jeyeztethetnek. Ennek a helyzetnek hosszabb időre való fenntartása természetesen nem kívánatos. Értesülésünk szerint különben az erdélyi közjegyzők kinevezése januárius, vagy februárius havában fog megtörténni s akkor természetesen mindjárt megalakítható a kolozsvári kamara is.

H. L. Hagyatéki ügyekben megállapított közjegyzői díjak telek könyvi biztosítása esetén a bejegyzési illeték lerovásának kérdése nem ugyan a közjegyzők bírói megbizotti jellegének megfelelően, vagyis nemleges formában, annyiban nyugvópontra jutott, hogy az általános gyakorlat szerint a közjegyzői díj bejegyzési illetékköteles. Mert azonban a hagyatéki bíróság, vagy a telekkönyvi hatóság végzésében gyakran elmulasztja feltüntetni azt, hogy az illetéket bélyegjegyekben lerótták-e vagy sem, emiatt sok az alaptalan leletezés, sok az elkerülhető jogorvoslati beadvány, sok a felesleges munka. A budapesti m. kir. illetékiszabási hivatal maga tett kezdeményező lépéseket a sok alaptalan leletezésnek elkerülésére, megkeresvén mind a központi, mind pedig az I—III. kerületi kir. járásbíróságok elnökeit, hogy a hagyatékátadó, vagy egyéb végzés alapján bekebelezett közjegyzői díjak után bélyegben teljesített lerovást minden esetben tüntessék fel. Az I—III. kerületi járásbíróság elnöke közölte is, hogy a megfelelő intézkedéseket megtette. A központi kir. járásbíróság elnöke azonban 1939. Eln. IV. C. 114. számú átiratában azt a választ adta, hogy a kérelmet „a telekkönyvi hatóságnak munkával való megterheltségére tekintettel méltányosnak nem tartja“. Hogy azonban ezzel szemben mennyire méltányos kérés a megfelelő ügykezelés, annak eklatáns bizonyítéka ugyanannak a bírósági elnöknek 1932. El. XV. D. 96/6. számú körirata, amelyben megállapítja, hogy az 5100/1931. P. M. számú rendelet 67. §-a értelmében a tkvi hatóság a bejegyzési illeték címén lerótt bélyegek értékét, illetve az illetéknek más hatóságnál történt lerovására vonatkozó adatokat a bejegyzési végzésben tanúsítani tartozik. Erre a rendelkezésre akkor azért hívta fel a járásbíróság elnöke bírótársai figyelmét, hogy annak betartását ellenőrizzék s szükség esetén az irodákat megfelelően utasítsák.

